

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

Ιωαν. 20, 19-31

19/04/2026

Με τη χάρη του Θεού διαπλεύσαμε το «της νηστείας μέγα πέλαγος¹» απολαύσαμε τη χαρά της Αναστάσεως και σήμερα, την πρώτη Κυριακή μετά το Πάσχα, τη λεγομένη «Αντίπασχα»- εορτάζουμε δύο πολύ σημαντικές εμφανίσεις του Χριστού στους μαθητές μετά την Ανάστασή Του.

Όταν ο Διδάσκαλος παραδόθηκε εκουσίως στο σταυρικό θάνατο, οι μαθητές τρομαγμένοι διασκορπίστηκαν. Σύμφωνα με την προφητεία: «πατάξω τον ποιμένα και διασκορπίσθηκαν τα πρόβατα²». Ακόμη όμως και αν προς στιγμὴν κλονίσθηκαν, τα όσα βίωσαν ως αυτόπτες και αυτήκοι μάρτυρες τα τρία χρόνια της μαθητείας τους κοντά στον Ιησού Χριστό και εφόσον είχαν πείσει την καρδιά τους και τα χείλη τους ότι. «ουδέποτε ελάλησεν άνθρωπος, ως ούτος ο άνθρωπος³», πάρα ταύτα έδειξαν λιγοψυχία και φόβο.

Ο Κύριος, «ο Βασιλεύς της ειρήνης», εμφανίσθηκε στους ταραγμένους μαθητές και τους έδωσε την δική Του ειρήνη, «την πάντα νούν υπερέχουσαν⁴». Αυτή μεταδίδει κάθε φορά ο άνθρωπος- εφόσον έχει βρει σημείο επαφής με τον Αναστημένο Κύριο μας- κατά την προσευχή, που είναι επικοινωνία και εμπιστοσύνη προς το Θεό. Ακολουθως, κατά τη μελέτη του λόγου Του, που είναι καλλιέργεια του πνεύματος και τέλος, με τη μετοχή στα Μυστήρια της Εκκλησίας Του, που είναι ο καθαγιασμός της ψυχής και κατ' επέκταση η κατά Χάρη Θέωση.

Ο Χριστός, τους βεβαίωσε ότι ήταν ο Διδάσκαλός τους, δείχνοντάς τους: τις πληγές του Πάθους και τη νενυγμένη Του πλευρά. Οι μαθητές χάρηκαν, καθότι η Παρουσία του Κυρίου είναι ζωηφόρος, παντοδύναμη, φωτεινή και πλήρης χάριτος. Οι μαθητές δεν χάρηκαν απλώς και μόνο, επειδή είδαν τον Κύριο εξωτερικά με τα φυσικά τους μάτια. Η χαρά τους ήταν απερίγραπτη, καθότι ένιωσαν την εσωτερική ευτυχία. Βίωσαν εσωτερικά την αιώνια μακαριότητα των άκτιστων ενεργειών Του, καθόσον το Άγιο Πνεύμα πλημύρισε τις καρδιές τους. Εκτός του Αποστόλου Θωμά που δεν ήταν παρών στην πρώτη εμφάνιση του Κυρίου μετά την Ανάστασή Του στους μαθητές.

1 Βλ. Τριώδιον, Κυριακής της Τυρινής εσπέρας εις τον Λυχνικόν, Απόσπχα, ήχος δ'.

2 Ζαχ. 13,7, Ματθ. 26,31, Μαρκ. 14,27.

3 Ιωαν. 7,46.

4 Φιλ. 4,7.

Ο Θωμάς εξαιτίας της απιστίας του κινδύνευσε, εντούτοις, δεν ήταν τυχαίος. Υπήρξε μεγάλος Απόστολος. Αγαπούσε τον Διδάσκαλο και μάλιστα Τον είχε ακολουθήσει με πιστότητα. Θεληματικώς είχε αφομοιωθεί στο Πάθος και στον σταυρικό θάνατο του Ιησού. Άλλωστε, τον διέκρινε η τόλμη της πίστεως στο πρόσωπο του ενσαρκωμένου Λόγου. Όταν ο Κύριος ανέβαινε για τελευταία φορά στα Ιεροσόλυμα, όπου οι Ιουδαίοι Τον αναζητούσαν για να Τον θανατώσουν, ενώ οι άλλοι μαθητές στέκονταν έντρομοι και έκπληκτοι, ο Θωμάς τους προέτρεπε «*Αγωμεν και ημείς ίνα αποθάνωμεν μετ' Αυτού*⁵».

Εφόσον, λοιπόν, ο Θωμάς είχε αφομοιωθεί με την αγάπη του στη θυσία του Χριστού, έπρεπε σύμφωνα με τον πνευματικό νόμο να συναντηθεί με τον Διδάσκαλό του. Γι' αυτό ο Κύριος, μετά την Ανάστασή Του στην πρώτη εμφάνιση στους μαθητές, όπου έλειπε ο Θωμάς, ξαναπαρουσιάζεται οκτώ ημέρες αργότερα για δεύτερη φορά παρόντος και του Θωμά, με απώτερο σκοπό να δικαιώσει την πρότερη πίστη και την αγάπη του μαθητή Του.

Ο Χριστός ήλθε πάλι στο μέσο των μαθητών Του με τον ίδιο θαυμαστό τρόπο, «*των θυρών κεκλεισμένων*», καθότι, μετά την Ανάσταση ακόμη και η Σάρκα του Κυρίου έγινε πνευματική. Ως καρδιογνώστης και παντογνώστης, γνώριζε τον παρατεταμένο πόνο της καρδιάς και την αγωνία του Θωμά. Απηύθυνε λόγο κατευθείαν σ' αυτόν δίνοντας απαντήσεις στους λογισμούς αμφιβολίας που παίδευαν τον μαθητή Του.

Οι Πατέρες της Εκκλησίας σχολιάζουν ότι ο Θωμάς δεν τόλμησε να αγγίξει τις πληγές του Κυρίου⁶. Μόνο στο άκουσμα της φωνής του Διδασκάλου, ο Θωμάς ένιωσε την έλξη με το Πνεύμα Του. Η χάρη της Παρουσίας του Κυρίου μεταποίησε την καρδιά του Θωμά και κατέκλυσε όλο του το "είναι" με το «*περισσό*⁷» της ζωής Του, διότι η παρουσία του Κυρίου Ημών Ιησού Χριστού είναι αιώνια. Αν και ο Θωμάς ζητούσε εξωτερικά απτά τεκμήρια, εντούτοις η εμφάνιση του Κυρίου, του έδωσε εσωτερική απόδειξη της Θεότητάς Του, έτσι ώστε να μην χρειαζόταν κάτι άλλο. Μόνο σε παροξυσμό αγάπης και ομολογίας έκραξε: «*Ο Κύριός μου και ο Θεός μου!*⁸».

Η «*μακάρια*» απιστία του Θωμά υπήρξε η αφορμή να διαδώσει ο Χριστός μέσω του μαθητή Του σε όλες τις γενιές των πιστών: ότι, «*εώρακάς με πεπίστευκας, μακάριοι οι μή ιδόντες καί πιστεύσαντες*⁹». Ο Θεόπνευστος λόγος: «*μακάριοι οι μή ιδόντες καί πιστεύσαντες*», συνιστά κανόνα που διέπει τη ζωή στους κόλπους της Εκκλησίας. Αποσπά τον Χριστιανό από τη ληστρική πίστη, που συναρτάται στα επιτηδεύματα της διάνοιάς του, και τον ανεγείρει στην αληθινή πίστη, η οποία

5 Ιωαν. 11,16.

6 PG. 129, 1139A.

7 Ιωαν. 10,10.

8 Ιωαν. 20,28.

9 Ιωαν. 20,29.

ισοδυναμεί με εμπιστοσύνη στα λόγια του Χριστού: «Εγώ ειμί η οδός και η αλήθεια¹⁰».

Επομένως, σε περίπτωση που το τέλειο ον της κτίσεως επιθυμεί την υποστατική επικοινωνία με τον Αναστημένο Κύριο Ιησού Χριστό, θα πρέπει να υπομείνει σε μια εντολή και να την υιοθετήσει έως το τέλος του παρόντος βίου. («Εάν τις αγαπά με, τον λόγον μου τηρήσει, και ο Πατήρ μου αγαπήσει αυτόν, και προς αυτόν ελευσόμεθα και μονήν παρ' αυτώ ποιήσομεν¹¹»). Μέσα από αυτή θα βιώσει την αγάπη του Πατρός, θα γευθεί τον Υιό και θα καθαγιαστεί εν Αγίω Πνεύματι μέσω των μυστηρίων της Εκκλησίας. Ένεκα της πιστότητας του ανθρώπου στην εντολή, το Άγιο Πνεύμα θα γίνει «κατοικητήριο», διά των Ακτιστων Ενεργιών, στην καρδιά του κάθε ανθρώπου, που επιθυμεί την προσωπική επικοινωνία και την κοινωνία με τον Τριαδικό Θεό εμπλουτίζοντάς τον με τίς άκτιστες δωρεές¹².

Εν κατακλείδι, η πίστη του Απόστολου Θωμά είναι η πίστη κάθε πιστού που αναζητά να δει, να αγγίξει και να βιώσει την αλήθεια του Τριαδικού Θεού. Όμως, η πίστη δεν ταυτίζεται μόνο με όραση- μέσω των οφθαλμών του σώματος, αλλά αντίθετα είναι η όραση με τους οφθαλμούς της ψυχής. Η αληθινή πίστη απαιτεί θάρρος και πλήρη παράδοση και υπακοή στην αγάπη και στο θέλημά Του.

Αρχιμανδρίτης
Τίτος Γιαννούλης

¹⁰ Ιωαν. 14,6.

¹¹ Ιωαν. 14,23.

¹² Βλ. Πραγματεία: «Κατά Βαρλαάμ» PG. 151-153.